

NORGES HØYESTERETT

Den 15. november 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Noer, Bull og Høgetveit Berg i

HR-2024-2106-U, (sak nr. 24-137597STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A	(advokat Abdelilah Saeme)
B	(advokat Reidar Morten Furuholmen)
C	(advokat Vidar Lind Iversen)
D	(advokat Øystein Ola Storrvik)
E	(advokat Øyvind Bratlien)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder fem anker over lagmannsrettens domfellelse for ulovlig befatning med en meget betydelig mengde narkotika som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe.
- (2) Oslo tingrett avsa 20. januar 2023 dom der domsslutningen for D, født 00.00.1980, punkt 1 a) og b) lyder:

«1.

a) D, født 00.00.1980, dømmes for overtredelse av straffeloven § 232 annet ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd, jf. § 15, jf. § 79 bokstav c), straffeloven § 232 annet ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd, jf. § 15, vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 24 første ledd første punktum, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a), til en straff av fengsel i 18 – atten – år og 6 – seks - måneder. I straffen fragår 830 – åttehundreogtretti - dager for utholdt frihetsberøvelse i anledning saken.

b) D frifinnes for tiltalebeslutningen post III b).»

- (3) Tiltalen post III b, som tingretten altså frifant D for, gjaldt en grov narkotikaovertrædelse etter straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd.

- (4) B, født 00.00.1974, E, født 00.00.1974, og C, født 00.00.1979, ble domfelt i samme dom fra Oslo tingrett.
- (5) A, født 00.00.1978, ble domfelt ved Oslo tingretts dom 20. desember 2023.
- (6) D anket. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for alle postene i tiltalen som han ble domfelt for, med unntak av to overtredelser av vegtrafikkloven, saksbehandlingen, straffutmålingen og inndragningen. Påtalemyndigheten anket på sin side over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalen post III b mot D.
- (7) Også B, E og C anket. Det samme gjorde A. Hans ankesak ble forent med ankesaken til D, B, E og C.
- (8) Ved Borgarting lagmannsretts dom 31. mai 2024 ble D dømt for alle tiltalepostene som var til behandling, inkludert post III b, som han ble frifunnet for i tingretten. Straffen ble satt til fengsel i 20 år. Den omfatter de forhold hvor skyldspørsmålet var rettskraftig avgjort ved tingrettens dom.
- (9) B, E, C og A ble også domfelt i lagmannsrettens dom.
- (10) D, B, E, C og A har anket til Høyesterett.
- (11) Anken fra D er angitt å gjelde lovanvendelsen og straffutmålingen. Det anføres at materiale fra EncroChat og SkyECC ikke kunne føres som bevis, og at straffen er for streng.
- (12) Anken fra B gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen.
- (13) Anken fra E gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen.
- (14) Anken fra C gjelder saksbehandlingen, straffutmålingen og inndragningen.
- (15) Anken fra A gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen.
- (16) Påtalemyndigheten har gitt merknader til ankene.

Høyesteretts ankeutvalgs syn på saken

Ankeutvalgets kompetanse

- (17) En anke til Høyesterett kan som utgangspunkt ikke fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.
- (18) D ble frifunnet i tingretten for tiltalen post III b, men domfelt for denne posten i lagmannsretten. Han har dermed ankerett til Høyesterett for dette forholdet, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken over tiltalen post III b kan dermed bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. En ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.

Anken fra D

- (19) Post III b gjelder oppbevaring av 100 kilo amfetamin. Tingretten frifant ham for denne posten. Lagmannsrettens flertall fant det bevist at han hadde oppbevart 40 kilo. Mindretallet mente mengden narkotika var større.
- (20) D anfører for det første at det er *i strid med kravet til rettferdig rettergang* etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1 å bruke det dekrypterte materialet fra EncroChat og SkyECC som bevis. Det er særlig fremhevet at forsvarerne ikke har fått innsyn i beviskjeden.
- (21) I HR-2022-1314-A avsnitt 26 oppstilte Høyesterett vilkårene for når etterforskningsmateriale innhentet av utenlandske myndigheter kan benyttes som bevis i en norsk straffesak. Den dømmende rett i straffesaken må vurdere konkret hvilken betydning det skal ha om forsvarerne ikke får fullt innsyn i beviskjeden, jf. HR-2022-2125-U avsnitt 16.
- (22) Lagmannsretten har foretatt en slik konkret vurdering i denne saken, og skriver avslutningsvis i vurderingen:
- «Lagmannsretten anser det etter en samlet konkret vurdering imidlertid ikke i strid med retten til en rettferdig rettergang at det dekrypterte bevismaterialet benyttes og også tillegges betydelig vekt, når tolkningen av meldingene gjøres med forsiktighet og det tas i betraktning at hele beviskjeden ikke er kjent og dessuten de utfordringer det byr på at deler av kommunikasjonen mangler. Det må vurderes konkret hvilken betydning det har, at det mangler meldinger. Lagmannsretten må ta i betraktning omfanget, innholdet og sammenhengen i det dekrypterte materialet som er framlagt og øvrige bevis. Der manglende meldinger i en dialog etter en slik samlet vurdering kan gi grunn til tvil om innholdet i dialogen, er det av lagmannsretten tatt i betraktning i den tiltaltes favør. Det samme gjelder der meldingene har kodespråk eller ikke har fullstendige setninger og at dette også etter en samlet bevisvurdering gir grunn til tvil om innholdet. Lagmannsretten peker imidlertid på at det for mange forhold er framlagt lengre meldingssekvenser, som gir god støtte for en tolkning, selv om bare meldinger fra den ene parten i samtalen er framlagt.
- Lagmannsretten er på denne bakgrunn, som tingretten, etter en samlet konkret vurdering kommet til at EMK artikkel 6 nr. 1 og nr. 3 ikke er til hinder for at domstolen vektlegger det dekrypterte datamateriale fra EncroChat og SkyECC i de sakene lagmannsretten her har til behandling.»
- (23) Lagmannsretten har med dette tatt korrekte rettslige utgangspunkter for vurderingen, i tråd med de retningslinjer som følger av rettspraksis. Også underveis ved vurderingen av de enkelte postene går det fram at lagmannsretten har vurdert bevisverdien av meldingene, blant annet ut fra at de ikke nødvendigvis viser alle meldingene.
- (24) D anfører videre at *EU-domstolens dom 30. april 2024* i sak C-670/22 gjør at materialet fra EncroChat og SkyECC ikke kunne føres som bevis. Som begrunnelse er det vist til at EU-domstolens dom tilsier at det ikke er normen i HR-2022-1314-A som skal anvendes, men den alminnelige læren om ulovlig ervervede bevis. Det er videre anført at det er et vilkår for bruk av bevisene at det må sendes et varsel i forkant av avlyttingen som gir landet der avlyttingen foretas mulighet for å nekte avlytting, dersom slik avlytting ville vært forbudt i det landet der den avlyttede hører hjemme, jf. EUs konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker (MLA 2000) artikkel 20 nr. 2.

- (25) Ankeutvalget viser til at det av EU-domstolens dom i sak C-670/22 avsnitt 128 følger at det er opp til nasjonale myndigheter å avgjøre i hvilken grad man kan tillate føring av ulovlig ervervet bevismateriale:
- «For det andet er det på EU-rettsens nuværende udviklingstrin principielt alene overladt til den nationale lovgivning at fastsætte de regler, der inden for rammerne af en straffesag gælder for antagelse og bedømmelse af oplysninger og bevismateriale, som er opnået på en måde, der er i strid med EU-retten ...»
- (26) Føringsen av bevisene må imidlertid oppfylle kravene til en rettferdig rettergang, og da særlig retten til kontradiksjon, jf. avsnitt 130-131. Det samme følger av blant annet HR-2022-1314-A avsnitt 26. Det er dermed fremdeles de retningslinjer som følger av denne dommen som er avgjørende for lovligheten av å føre bevisene for norske domstoler.
- (27) Det er videre anført at EU-domstolens dom tilsier at *materialet ikke var lovlig innhentet etter fransk rett*. Når bevisinnhenting er basert på avgjørelser fra en fransk domstol, må det helt spesielle omstendigheter til for at norske domstoler skal ta stilling til om de franske reglene er fulgt, jf. HR-2022-1314-A avsnitt 37. Det er ikke opplysninger om slike omstendigheter her.
- (28) Ankeutvalget kan etter dette ikke se at lagmannsrettens tillatelse til å føre materialet fra EncroChat og SkyECC som bevis i saken er basert på feil lovanvendelse.
- (29) D anfører også at *straffen har blitt for streng*, sammenholdt med straffen som B ble idømt.
- (30) Ettersom det er utmålt en samlet straff der forholdet hvor D har ankerett inngår, må vurderingen av anken over straffutmålingen knytte seg til utmålingen i sin helhet, jf. HR-2019-2064-U avsnitt 9. Vurderingstemaet er om det er et åpenbart misforhold mellom de straffbare handlingene og den utmålte straff, jf. straffeprosessloven § 344 og HR-2018-1050-U avsnitt 28.
- (31) D er dømt til fengsel i 20 år. Straffen er fastsatt for i alt syv grove narkotikaovertridelser, som alle omfatter en meget betydelig mengde narkotika, jf. straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd. Fire av forholdene er begått som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe, jf. straffeloven § 79 c. D er av tingretten også funnet skyldig i to overtridelser av vegtrafikkloven. Straffen skal omfatte alle disse forholdene, og straffeloven § 79 a kommer til anvendelse.
- (32) Lagmannsretten tok utgangspunkt i at det mest alvorlige forholdet, medvirkning til innførsel av 81 kilo amfetamin som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe, der D hadde en sentral og ledende rolle, isolert kvalifiserer til fengsel i mellom 13 og 14 år. Lagmannsretten viser til Rt-2010-1283, Rt-2009-868 og Rt-2010-436.
- (33) Innførselen besto også av 2 kilo metamfetamin, 8 kilo kokain, 30 kilo MDMA, 15,5 kilo hasj, 4 kilo marihuana, 40 000 ecstasytabletter og 230 liter GBL. Lagmannsretten la videre til grunn at fengselsstraffen skjerpes ved at D også er skyldig i oppbevaringen av all den narkotikaen som ble innført, med fradrag av 10 kilo amfetamin, og dessuten skyldig i medvirkning til overlevering av en stor del av partiet.

- (34) Som samlet straff for alt dette tok lagmannsretten som utgangspunkt fengsel i om lag 17 år og seks måneder. Den skjerping det medfører at overtredelsene er begått som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe, der D hadde en sentral og ledende rolle, var da inkludert.
- (35) Fengselsstraffen på 20 år omfatter også flere andre tilfeller av ulovlig befatning med meget betydelige mengder narkotika. Konkret dreide disse postene seg om befatning med 72 kilo amfetamin.
- (36) Vurderingene til lagmannsretten er forsvarlige og basert på rettspraksis fra sammenlignbare saker. Ankeutvalget kan ikke se at det er noe åpenbart misforhold mellom de straffbare handlingene og straffen, jf. straffeprosessloven § 344.
- (37) Ankeutvalget finner det etter dette enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (38) Anken gjelder videre ikke spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det er heller ikke av andre grunner særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Anken nektes derfor fremmet.

Ankene fra B, E, C og A

- (39) Ankene fra B, E, C og A gjelder ikke spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det er heller ikke av andre grunner særlig viktig å få sakene prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Ankene tillates derfor ikke fremmet.
- (40) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Anken fra D nektes fremmet.
2. Ankene fra B, E, C og A tillates ikke fremmet.

Henrik Bull
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)